

та примноження інтелекту – багатства постіндустріальної епохи.

Література

1. Acemoglu D., Johnson S. Power and Progress: Our Thousand-Year Struggle Over Technology and Prosperity. Public Affairs, 2024. 592 p.
2. Acemoglu D., Robinson J. A. The Narrow Corridor: States, Societies, and the Fate of Liberty. Penguin Publishing Group, 2020. 592 p.
3. Mansfield G. C. Nobel Prize 2025 in Economics: How Mokyr, Aghion, and Howitt Redefined the Future of Prosperity. Independently published, 2025. 141 p.
4. Mokyr J. Lever of Riches: Technological Creativity and Economic Progress. Oxford University Press, 1992. 362 p.
<https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780195074772.001.0001>
5. Clausewitz C. von. On War. Wordsworth Editions Ltd., 1984. 400 p.

УДК 330.341.1:330.313

Городянська Л. В., к.е.н., доцент, чл.-кор.
АЕН України,
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова,
м. Київ, Україна,
<https://orcid.org/0000-0002-4482-1690>

РЕСУРСНЕ ВІДТВОРЕННЯ ЯК ІМПЕРАТИВ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ У КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ

У сучасних умовах функціонування суб'єктів господарювання питання економічної стійкості набуває стратегічного значення. Поєднання наслідків пандемії, повномасштабної військової агресії Росії, енергетичної кризи, дестабілізації глобальних ланцюгів постачання та стрімкої цифровізації змушує підприємства переглядати підходи до формування та використання ресурсного потенціалу. Традиційні моделі споживання ресурсів вичерпують себе, поступаючись місцем концепції безперервного та інноваційного відтворення.

Питання ресурсного забезпечення та економічної стійкості висвітлювали у своїх працях провідні вчені [1; 2, с. 1-6; 3, с. 31-32], проте механізм трансформації процесів відтворення ресурсів у відповідь на глобальні виклики

потребує додаткового переосмислення.

Мета дослідження – обґрунтувати роль відтворення ресурсів як базового імперативу забезпечення стійкості підприємства в умовах глобальної турбулентності.

Економічна стійкість підприємства визначається його здатністю зберігати цілісність і стратегічні вектори розвитку в умовах деструктивного впливу кризогенних зовнішніх детермінант. Фундамент такої здатності забезпечує *ресурсне відтворення*, яке в межах даного дослідження розглядається не лише як процес заміщення використаних економічних ресурсів, а як циклічна система їх оновлення за видами: матеріально-технічне, фінансове та відтворення людського капіталу.

Матеріально-технічне відтворення у сучасних умовах глобальних викликів перестало бути лише закупівлею обладнання чи сировини, воно трансформується у складну систему управління життєвим циклом економічних ресурсів за такими ключовими напрямками:

- *технологічний* – модернізація та технологічне оновлення [3, с. 32-34];
- *зелений* – екологізація та циркулярне відтворення [3, с. 31-33];
- *ресурсний* – логістична стійкість та диверсифікація [3, с. 33-36];
- *управлінський* – інтелектуалізація управління активами [3, с. 34-38].

Ці напрями утворюють єдину екосистему відтворення [3, с. 36-40], де технологічне оновлення ґрунтується на екологічній відповідальності, цифровому контролі та формує імператив економічної стійкості підприємства.

Фінансове відтворення у системі економічної стійкості підприємства забезпечує рух грошових коштів та безперервність усіх інших процесів (матеріальних, кадрових, інноваційних). В умовах глобальних викликів фінансове відтворення трансформується із суто облікової функції руху коштів у динамічне управління капіталом за такими основними напрямками:

- оптимізація структури та джерел формування капіталу як фундамент відтворення, що забезпечує фінансову незалежність;
- адаптивне управління інвестиційним циклом, що пов'язує фінанси з реальним сектором економіки;
- цифровізація фінансових потоків, як технологічний аспект відтворення фінансів;
- забезпечення фінансової безпеки та ліквідності як напрям, що безпосередньо відповідає за стійкість підприємства в умовах викликів.

Загалом, фінансове відтворення – це не лише накопичення грошей, а

забезпечення фінансової гнучкості. Саме здатність підприємства до швидкої мобілізації та ефективного перерозподілу фінансових ресурсів у відповідь на глобальні виклики є визначальним маркером його економічної стійкості.

Відтворення людського капіталу в сучасних умовах є найбільш критичним компонентом стійкості, оскільки саме інтелектуальний ресурс забезпечує адаптивність підприємства до технологічних та соціальних змін [4, с. 500-504]. Людський капітал потребує безперервного розвитку компетенцій персоналу як адаптивної реакції на технологічні виклики. Основними напрямками відтворення людського капіталу в контексті глобальних викликів та політичної нестабільності слід вважати:

- безперервний професійний розвиток персоналу, оскільки в умовах стрімкого морального зносу відтворення знань вимагає переходу від разового навчання до регулярного оновлення компетенцій – навчання впродовж життя;
- соціально-мотиваційне та психологічне відтворення як забезпечення ментального здоров'я та лояльності персоналу, що є фундаментом стійкості підприємства у часи нестабільності;
- цифрова трансформація людського капіталу з метою інтеграції особистості до нового технологічного середовища;
- демографічне та інституційне відтворення як стратегія, спрямована на подолання факторів екзогенного дефіциту трудових ресурсів.

Отже, варто зазначити, що відтворення людського капіталу в сучасних умовах зміщується від простого «адміністрування персоналу» до «інвестування у розвиток людського потенціалу». В умовах глобальних викликів людиноцентричний підхід є базисом не лише забезпечення виживання підприємства, але й формування нових стратегічних орієнтирів його сталого розвитку, що ґрунтуються на синергії інноваційної активності та стійкості персоналу. Глобальні виклики (екологічні стандарти ESG, енергозалежність, цифрова трансформація) перетворюють відтворення [3, с. 32-38] з технічної функції на *стратегічний імператив*. Це означає, що без налагодженого механізму відтворення ресурсів будь-яка стратегія зростання та сталого розвитку буде мати тимчасовий характер. Стійкість досягається шляхом формування «ресурсного буфера» як інструменту адаптивного управління, що дозволяє підприємству нейтралізувати наслідки різких коливань ринкового попиту та компенсувати дефіцит стратегічно важливих ресурсів, включаючи людський капітал, фінансові ресурси та сировинне забезпечення.

Таким чином, відтворення ресурсів є критичною умовою виживання

підприємств в глобалізованому світі. Стійкість підприємства корелюється з інтенсивністю та ефективністю оновлення ресурсного потенціалу, що визначає його адаптивність до змін зовнішнього середовища. Перспективним напрямом подальших досліджень є розробка кількісних показників оцінки ефективності відтворювальних процесів у межах окремих галузей національної економіки.

Література

1. Лібанова Е., Бистряков І. Україна повоєнного періоду: інноваційна організація просторового розвитку. *Демографія та соціальна економіка*. 2025. № 2 (60). С. 32-51. DOI: <https://doi.org/10.15407/dse2025.02.032>.

2. Xu S., Xiong Y., Zhong M. Strengthening economic resilience in manufacturing: The role of inclusive finance in supply chain sustainability. *Research in International Business and Finance*. 2025. Vol. 78. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ribaf.2025.103023>.

3. Gorodianska L. Innovative renewal of economic resources as an advanced technology for sustainable development. *European Dimensions of Sustainable Development : Selected Papers of the VII International Conference, May 5 – 7, 2025*. Kyiv: National University of Food Technologies, 2025. pp. 31–40. DOI: <https://doi.org/10.24263/EDSD-2025-7-5>.

4. Городянська Л. В. Парадигма інноваційного відтворення економічних ресурсів підприємства. *Сталий розвиток економіки : економічний науково-практичний журнал*. Хмельницький: Університет економіки та підприємництва. 2025. № 4 (55). С. 499–505. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-55-67>.